

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність теми дослідження. Сучасні дослідники намагаються обґрунтувати нерозривний зв'язок між етичною та економічною сферами життєдіяльності людини. Вони намагаються виокремити сутність характеристики підприємницької діяльності як і класичних теоріях, так і в сучасних дослідженнях. Тому в цій статті я спробую дослідити та аналізувати філософські засади підприємницької діяльності і їх взаємодію як нерозривних сфер людської життєдіяльності. **Метою дослідження** є спроба цілісного і філософського аналізу підприємницької діяльності. **Завдання дослідження.** Дослідити взаємозв'язок двох сфер людської життєдіяльності: етичної і економічної. **Об'єкт дослідження.** Філософські засади як невід'ємна частина підприємницької діяльності. **Предмет дослідження.** Теоретичне осмислення засад підприємницької діяльності науковцями. Становлення нового типу суспільства супроводжується значними змінами основних ціннісних орієнтацій громадян, що з необхідністю вимагає від особистості вміння не лише пристосовуватися до нових умов буття, але й набувати нових якостей, знань, розвивати ті здібності, які б допомагали їй формувати гармонійні відносини з природним і соціальним світом. Новий характер взаємодії з навколишнім світом потребує зміни мотивів праці й вчинків, формування нових виробничих відносин та утвердження нового способу виробництва. У постіндустріальному суспільстві одним із шляхів самореалізації особистості постає підприємницька діяльність, яка на думку науковців, найбільшою мірою забезпечує взаєморозвиток суспільства і особистості. Сьогодні в світі проблематика підприємницької сутності сучасної економічної людини постає дуже гостро навіть в економічно розвинених країнах. Питання про сутність бізнесу, ієрархію цінностей, роль та місце людини у сфері підприємницької діяльності все частіше задають собі як окремі робітники, так і керівники відділів та фірми. Головною проблемою сучасного бізнесу є створення специфічної для конкретної фірми економічної культури, яка б була адекватним вираженням її ділової стратегії [1, с. 15]. В основі новітньої підприємницької культури лежить принцип людиноцентричності та моральності будь-якого сучасного бізнесового процесу. «Найбільш цінним капіталом фірми в сучасних умовах стає її робітник – висококультурна особистість, майстер своєї справи, а можливості професійного росту і кар'єри все більше пов'язують з поняттям бізнесу» [2, с. 202]. Проблема теоретичного осмислення засад підприємницької діяльності поставала предметом дослідження ряду мислителів. Зокрема, це праці таких теоретиків, як: Г. Арендт, Д. Белл, Ж. Бодріяр, Ю. Габермас, Ф. Гайєк, П. Друкер, В. Іноземцев, М. Кастельс, П. Козловські, К. Маркс, Л. Мізес, С. Московічі, Х. Ортега-і-Гассет, Е. Тоффлер, Е. Фромм, Ф. Фукуяма, Й. Шумпетер та інші. Вагомий крок на шляху розуміння підприємництва зробив Ж. Сей. Він чітко визначив різницю між підприємцем і капіталістом. Підприємець виступає як посередник між власниками на засоби виробництва (капіталістами) і споживачами. Підприємець збирає ці засоби в єдиний виробничий механізм, виконуючи, таким чином, творчу функцію організатора виробництва. Для цього він повинен володіти розсудливістю, завзятістю і хорошими знаннями як своєї справи, так і навколишнього середовища. Він також повинен вміти контролювати і управляти. Ж. Сей зазначав, що підприємець докладає всіх зусиль до поліпшення виробництва, особливо в індустріальному секторі [3, с. 17- 24]. У роботах інших мислителів, А. Тюрго та Д.Рікардо – підприємництво розглядалося виключно як економічне явище, а підприємець – тільки як виконавець особливої економічної функції. Наприклад, А. Тюрго визначав підприємців як частину класу, зайнятого виготовленням різноманітних товарів промисловості для задоволення різних потреб суспільства. Серед ознак, які характерні для будь-яких підприємців, мислитель виділяє дві головні: по-перше, наявність великого капіталу, який вони використовують для отримання прибутку, даючи роботу за рахунок своїх авансів; по-друге, отримання прибутку відбувається тільки за рахунок продажу землі або виготовлення фабрикатів [4, с. 129]. Також К.Маркс одним з перших спробував не просто розкрити природу і функції підприємництва й підприємця, а й поставити питання про їх трансформації, історичне значення, тобто питання про майбутнє підприємництва і підприємця-капіталіста. Мислитель вважав, що історичне значення капіталіст має лише як персоніфікований капітал, оскільки, спонукаючи людство до виробництва заради виробництва, він «сприяє розвитку суспільних продуктивних сил та створенню тих матеріальних умов виробництва, які можуть стати реальним базисом більш високої суспільної формації, основним принципом якої є повний і вільний розвиток індивідуума» [5, с. 605–606]. **Висновок.** Підприємництво загалом вчені виділили в окрему самостійну господарську діяльність і відвели їй певне місце в економічному процесі; виділили підприємця як посередника між чинниками виробництва, які він комбінує у своєму продукті, і споживачами; виокремили елемент невизначеності й небезпеки в діяльності підприємця та необхідність врахування етичного імперативу в його професійній діяльності; досягнення успіху виступає важливим смислом підприємницької діяльності індивіда.

Список використаних джерел

1. Рюттінгер Р. Культура предпринимательства / Пер. с нем. М.: Эком, 1992. 240 с.
2. Маслов В. В. Бізнес як проблема культури. Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Збірник наукових праць. Серія «Філософські науки. К.: КУТЕП, 2010. Випуск 8. С. 198 – 210.
3. Сэй Ж.-Б. Трактат по политической экономии. Бастия Ф. Экономические софизмы. Экономические гармонии / Сост. М. Бункина, А. Семенов. М.: Дело. С. 7–88.
4. Тюрго А.-Р.-Ж. Избранные экономические произведения / А.-Р.-Ж. Тюрго. М.: Соцэкгиз, 1961. 172с.
5. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. Т. 1. Кн. 1. Процесс производства капитала / Карл Маркс. М.: Политиздат, 1988. 891 с.